
OFFERYNNAU STATUDOL CYMRU

2012 No. 322

**Rheoliadau Tribiwnlys Anghenion
Addysgol Arbennig Cymru 2012**

RHAN B

**APELAU ANGHENION ADDYSGOL
ARBENNIG A HAWLIADAU ANABLEDD**

CYCHWYN ACHOSION

Gwneud apêl neu hawliad

Cyfnod a ganiateir ar gyfer cychwyn achos

12.—(1) Rhaid gwneud apêl i'r Tribiwnlys drwy gais ysgrifenedig yn unol â'r Rheoliadau hyn, a rhaid i'r Tribiwnlys ei gael ddim hwyrach na'r diwrnod gwaith cyntaf ar ôl diwedd y cyfnod o ddau fis sy'n dechrau gyda'r dyddiad pan roddwyd yr hysbysiad ysgrifenedig o benderfyniad yr awdurdod lleol ac o'r hawl i apelio yn erbyn y penderfyniad o dan Ran 4 o Ddeddf 1996(1).

(2) Mewn perthynas ag apêl neu apêl arfaethedig, os cyfeirir yr anghydfod dan sylw ar gyfer datrys anghydfodau o dan adran 332BA o Ddeddf 1996(2) cyn diwedd y cyfnod a bennir ym mharagraff (1), estynnir am dri mis y cyfnod a ganiateir gan y paragraff hwnnw.

(3) Rhaid gwneud hawliad i'r Tribiwnlys drwy gais ysgrifenedig yn unol â'r Rheoliadau hyn, a rhaid i'r Tribiwnlys ei gael ddim hwyrach na'r diwrnod gwaith cyntaf ar ôl diwedd y cyfnod a ddatgenir ym mharagraff 4(1) o Atodlen 17 i Ddeddf 2010(3).

(4) Mewn perthynas â hawliad neu hawliad arfaethedig, os cyfeirir yr anghydfod dan sylw ar gyfer datrys anghydfodau o dan baragraff 6C o Atodlen 17 i Ddeddf Cydraddoldeb 2010(4) neu gymodi o dan adran 27(1) o Ddeddf Cydraddoldeb 2006(5) cyn diwedd y cyfnod a bennir ym mharagraff (1), estynnir am dri mis y cyfnod a ganiateir gan y paragraff hwnnw.

(5) Yn ddarostyngedig i reoliad 17, ni chaiff y Tribiwnlys ystyried—

(a) cais apêl oni chychwynnir achos yn unol â pharagraffau (1) a (2);

(b) cais hawlio oni chychwynnir achos yn unol â pharagraffau (3) a (4).

---

(1) *Gweler* Rheoliadau Addysg (Anghenion Addysgol Arbennig) 2002, rheoliad 5 (cyflwyno dogfennau) (O.S. 2002/152).

(2) Mewnosodwyd adran 332BA gan adran 5 o Fesur Addysg (Cymru) 2009.

(3) Mae paragraff 4(1) o Atodlen 17 i Ddeddf Cydraddoldeb 2010 yn pennu o fewn pa gyfnod y mae'n rhaid gwneud hawliad i'r Tribiwnlys. Mae is-baragraff (2) yn gwneud darpariaeth ynglŷn ag achosion, neu achosion arfaethedig, pan gyfeirir yr anghydfod ar gyfer cymodi.

(4) Mewnosodwyd paragraff 6C yn Atodlen 17 i Ddeddf Cydraddoldeb 2010 gan O.S. 2011/1651.

(5) 2006 p.3; amnewidiwyd adran 27(1) gan baragraff 16 o Atodlen 26 i Ddeddf Cydraddoldeb 2010; ail-rifwyd paragraff 16 fel paragraff 71 o Atodlen 26 gan baragraff 1(c) o Atodlen 1 i O.S. 2010/2279; diwygiwyd adran 27(1) yn ddiweddarach gan O.S. 2011/1060.

Cais apêl

13.—(1) Rhaid i'r cais apêl ddatgan—

- (a) enw a chyfeiriad y person sy'n gwneud yr apêl, ac os ydynt ar gael, rhif teleffon, rhif ffacs a chyfeiriad e-bost y person hwnnw;
- (b) enw a dyddiad geni'r plentyn;
- (c) os yw'n berthnasol, y berthynas neu'r cysylltiad rhwng y person sy'n gwneud yr apêl a'r plentyn;
- (ch) enwau a chyfeiriadau'r holl bersonau sydd â chyfrifoldeb rhiant, neu sy'n rhannu'r cyfrifoldeb rhiant, dros y plentyn neu sy'n gofalu am y plentyn, neu resymau pam na ddarperir enwau a chyfeiriadau'r personau hynny;
- (d) enw a chyfeiriad unrhyw gynrychiolydd a benodir gan y person sy'n gwneud yr apêl, ac os ydynt ar gael, rhif teleffon, rhif ffacs a chyfeiriad e-bost y cynrychiolydd hwnnw;
- (dd) cyfeiriad ac os oes un ar gael, cyfeiriad e-bost, lle y dylid anfon hysbysiadau a dogfennau ar gyfer y person sy'n gwneud yr apêl;
- (e) enw a chyfeiriad yr awdurdod lleol a wnaeth y penderfyniad a herir;
- (f) y dyddiad y cafodd y person sy'n gwneud yr apêl gadarnhad ysgrifenedig o'r penderfyniad a herir;
- (ff) y rheswm neu'r rhesymau dros wneud yr apêl;
- (g) y canlyniad a geisir; ac
- (ng) y camau, os oes rhai, a gymerwyd eisoes i ddatrys yr anghydfod.

(2) Os yw'r person sy'n gwneud yr apêl yn gofyn am orchymyn—

- (a) bod datganiad y plentyn i'w ddiwygio, rhaid i'r cais apêl bennu â pha ran neu rannau o'r datganiad y mae'r apêl yn ymwneud;
- (b) bod ysgol (ac eithrio unrhyw ysgol a enwir eisoes yn natganiad y plentyn) i gael ei henwi yn y datganiad, rhaid i'r cais apêl naill ai ddatgan enw a chyfeiriad yr ysgol honno neu roi disgrifiad digonol o'r math o ysgol, ac o natur yr ysgol, a ystyrid gan y person yn lleoliad priodol ar gyfer y plentyn.

(3) Ceir cyflwyno'r cais apêl ynghyd ag—

- (a) copi o'r penderfyniad a herir;
- (b) os gwneir yr apêl o dan adran 326 o Ddeddf 1996 neu baragraffau 8 neu 11 o Atodlen 27 i'r Ddeddf honno, copi o ddatganiad y plentyn, unrhyw ddogfennaeth a atodwyd i'r datganiad neu sy'n ffurfio rhan ohono, ac os yw ar gael, copi o'r adolygiad diweddaraf o dan adran 328 o Ddeddf 1996.

(4) Rhaid cyflwyno'r cais apêl ynghyd ag—

- (a) cadarnhad ysgrifenedig bod y person sy'n gwneud yr apêl wedi hysbysu'r personau, os oes rhai, a enwir yn unol â pharagraff (1)(ch), fod y person yn bwriadu gwneud apêl i'r Tribiwnlys, neu gadarnhad ysgrifenedig sy'n esbonio pam nad yw'r person sy'n gwneud yr hawliad wedi hysbysu unrhyw un o'r personau hynny;
- (b) pan fo'r cais apêl yn datgan enw ysgol yn unol â pharagraff (2)(b), cadarnhad ysgrifenedig bod y person sy'n gwneud yr apêl wedi hysbysu pennaeth yr ysgol o fwriad y person i ofyn am enwi'r ysgol yn y datganiad; ac
- (c) pan fo'r cais apêl, o dan baragraff (2)(b), yn datgan enw—
  - (i) ysgol a gynhelir, drwy gadarnhad ysgrifenedig bod y person sy'n gwneud yr apêl wedi hysbysu'r awdurdod lleol sy'n cynnal yr ysgol honno, a allai fod yr awdurdod

lleol a wnaeth y penderfyniad a herir neu awdurdod lleol gwahanol, am fwriad y person i ofyn am enwi'r ysgol a gynhelir yn y datganiad;

(ii) ysgol annibynnol, drwy gadarnhad ysgrifenedig gan berchennog yr ysgol bod lle ar gael yn yr ysgol i'r plentyn.

(5) Rhaid i'r cais apêl gael ei lofnodi gan y person sy'n gwneud yr apêl, neu gan unrhyw gynrychiolydd neu gyfaill achos ar ran y person hwnnw.

(6) Yn unol â rheoliad 38, caiff y cais apêl gynnwys cais am i'r apêl gael ei chlywed ar y cyd â hawliad yn erbyn corff cyfrifol.

Cais hawlio

14.—(1) Rhaid i'r cais hawlio ddatgan—

(a) enw a chyfeiriad y person sy'n gwneud yr hawliad ac os ydynt ar gael, rhif teleffon, rhif ffacs a chyfeiriad e-bost y person hwnnw;

(b) enw a dyddiad geni'r plentyn;

(c) os yw'n berthnasol, y berthynas neu'r cysylltiad rhwng y person sy'n gwneud yr hawliad a'r plentyn;

(ch) enwau a chyfeiriadau'r holl bersonau sydd â chyfrifoldeb rhiant, neu sy'n rhannu'r cyfrifoldeb rhiant, dros y plentyn neu sy'n gofalu am y plentyn, neu'r rhesymau pam na ddarparwyd enwau a chyfeiriadau'r personau hynny;

(d) enw a chyfeiriad unrhyw gynrychiolydd a benodir gan y person sy'n gwneud yr hawliad, ac os ydynt ar gael, rhif teleffon, rhif ffacs a chyfeiriad e-bost y cynrychiolydd hwnnw;

(dd) cyfeiriad ac os oes un ar gael, cyfeiriad e-bost, lle y dylid anfon hysbysiadau a dogfennau ar gyfer y person sy'n gwneud yr hawliad;

(e) enw a chyfeiriad—

(i) yr ysgol neu'r awdurdod lleol a wnaeth y penderfyniad a herir; neu

(ii) yr awdurdod ar gyfer yr ysgol a enwir o dan baragraff (1)(e)(i) os yw'r cyfryw ysgol yn ysgol a gynhelir;

(f) manylion y penderfyniad a herir, y mae'r hawliad yn ymwneud ag ef;

(ff) y dyddiad neu'r dyddiadau y digwyddodd y penderfyniad a herir;

(g) y rheswm neu'r rhesymau dros wneud yr hawliad;

(ng) y canlyniad a geisir; ac

(h) y camau, os oes rhai, a gymerwyd eisoes i ddatrys yr anghydfod.

(2) Rhaid i'r cais hawlio gynnwys disgrifiad o anabledd y plentyn.

(3) Os yw ar gael, dylid cyflwyno ynghyd â'r cais hawlio dystiolaeth o ddiagnosis meddygol neu ddiagnosis proffesiynol arall mewn perthynas ag anabledd y plentyn.

(4) Rhaid cyflwyno'r cais hawlio ynghyd â chadarnhad ysgrifenedig bod y person sy'n gwneud yr hawliad wedi hysbysu'r personau, os oes rhai, a enwir yn unol â pharagraff (1)(ch), fod y person wedi gwneud hawliad i'r Tribiwnlys; neu gadarnhad ysgrifenedig sy'n esbonio pam nad yw'r person sy'n gwneud yr hawliad wedi hysbysu unrhyw un o'r personau hynny.

(5) Rhaid i'r cais hawlio gael ei lofnodi gan y person sy'n gwneud yr hawliad, neu gan unrhyw gynrychiolydd neu gyfaill achos ar ran y person hwnnw.

(6) Yn unol â rheoliad 38, caiff y cais hawlio gynnwys cais am i'r hawliad gael ei glywed ar y cyd ag apêl yn erbyn awdurdod lleol.

Gweithredu gan Ysgrifennydd y Tribiwnlys

- 15.—(1) Pan ddaw'r cais apêl neu'r cais hawlio i law, rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys—
- (a) cofnodi ei fanylion yn y Gofrestr; a
  - (b) anfon at yr apelydd neu'r hawlydd—
    - (i) cydnabyddiaeth o'i dderbyn a nodyn o rif yr achos a gofnodwyd yn y Gofrestr;
    - (ii) nodyn o'r cyfeiriad y dylid anfon hysbysiadau a chyfathrebiadau iddo ar gyfer y Tribiwnlys;
    - (iii) hysbysiad y gellir cael cyngor ynghylch y weithdrefn apelau neu hawliadau o swyddfa'r Tribiwnlys;
    - (iv) yn ddarostyngedig i reoliad 19(2), hysbysiad sy'n datgan yr amser a ganiateir ar gyfer cyflwyno datganiad achos a thystiolaeth yr apelydd neu'r hawlydd o dan reoliad 19(1); a
    - (v) datganiad o'r canlyniadau posibl i'r apêl neu'r hawliad os na fydd y parti'n cydymffurfio â rheoliad 7 (rhwymedigaeth ar y parti'n i gydweithredu).
- (2) Yr un pryd ag yr anfonir yr hysbysiad y cyfeirir ato ym mharagraff (1)(b)(iv) at yr apelydd neu'r hawlydd, rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys anfon at yr awdurdod lleol neu'r corff cyfrifol—
- (a) copi o'r cais apêl neu'r cais hawlio ac unrhyw ddogfennau cysylltiedig;
  - (b) nodyn o'r cyfeiriad y dylid anfon hysbysiadau a chyfathrebiadau iddo ar gyfer y Tribiwnlys;
  - (c) hysbysiad sy'n datgan yr amser ar gyfer cyflwyno datganiad achos a thystiolaeth yr awdurdod lleol neu'r corff cyfrifol o dan reoliad 19(1), a'r canlyniadau os na wneir hynny; a
  - (ch) datganiad o'r canlyniadau posibl i'r apêl neu'r hawliad os nad yw parti'n cydymffurfio â rheoliad 7 (rhwymedigaeth ar y parti'n i gydweithredu).
- (3) Pan fo'n ofynnol canfod enw'r corff cyfrifol mewn perthynas â hawliad, caiff y Llywydd wneud pa bynnag ymholiadau sy'n angenrheidiol at y diben hwnnw.
- (4) Os yw'n ymddangos i'r Llywydd neu Ysgrifennydd y Tribiwnlys y gall fod mwy nag un corff cyfrifol mewn perthynas â hawliad, caiff y Tribiwnlys anfon y ddogfennaeth a bennir ym mharagraff (2) at unrhyw rai neu at bob un o'r cyfryw gyrrff, fel y bo'n briodol.
- (5) Os yw Llywydd ac Ysgrifennydd y Tribiwnlys o'r farn, ar sail y cais apêl neu'r cais hawlio, bod y person sy'n gwneud yr apêl neu'r hawliad yn gofyn i'r Tribiwnlys ystyried mater sydd y tu allan i bwerau'r Tribiwnlys, caiff Ysgrifennydd y Tribiwnlys roi hysbysiad i'r person hwnnw—
- (a) sy'n datgan y rhesymau dros y farn honno; a
  - (b) sy'n rhoi gwybod i'r person rhaid peidio â chofnodi'r cais apêl neu'r cais hawlio yn y Gofrestr oni fydd y person, o fewn amser penodedig (rhaid iddo fod yn ddim llai na 5 niwrnod gwaith) wedi hysbysu Ysgrifennydd y Tribiwnlys o fwriad y person i fynd ymlaen â'r apêl neu'r hawliad.
- (6) Os yw Ysgrifennydd y Tribiwnlys wedi rhoi hysbysiad o dan baragraff (5), rhaid trin y cais apêl neu'r cais hawlio fel un sydd wedi ei gael at ddibenion paragraff (1) os yw'r person sy'n gwneud yr apêl neu'r hawliad yn hysbysu Ysgrifennydd y Tribiwnlys o ddymuniad y person i fynd ymlaen â'r apêl neu'r hawliad.
- (7) Os yw Ysgrifennydd y Tribiwnlys o'r farn bod gwall amlwg yn y cais apêl neu'r cais hawlio, caiff Ysgrifennydd y Tribiwnlys gywiro'r gwall hwnnw.
- (8) Pan fo gwall wedi ei gywiro yn unol â pharagraff (7), rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys hysbysu'r person sy'n gwneud yr apêl neu'r hawliad o'r cywiriad, a datgan effaith paragraff (9).

(9) Oni fydd y person sy'n gwneud yr apêl neu'r hawliad yn rhoi gwybod i Ysgrifennydd y Tribiwnlys fod y person yn gwrthwynebu'r cywiriad, o fewn 5 niwrnod gwaith ar ôl rhoi'r hysbysiad o dan baragraff (8), rhaid trin y cais apêl neu'r cais hawlio fel y'i cywirwyd fel y cais apêl neu'r cais hawlio at ddibenion y Rheoliadau hyn.

(10) Yn ddarostyngedig i reoliadau 67(2) a (3) a pharagraff (11), rhaid i Ysgrifennydd y Tribiwnlys anfon yr holl ddogfennau a hysbysiadau ynglŷn â'r apêl neu'r hawliad at yr apelydd neu'r hawlydd.

(11) Mae paragraff (10) yn gymwys—

- (a) oni fydd yr apelydd neu'r hawlydd yn hysbysu Ysgrifennydd y Tribiwnlys fod rhaid anfon yr holl ddogfennau a hysbysiadau ynglŷn â'r apêl neu'r hawliad at y cynrychiolydd yn hytrach nag at yr apelydd neu'r hawlydd;
- (b) yn ddarostyngedig i reoliadau 55(7) a 79(5).

(12) Pan fo paragraff (11)(a) yn gymwys, rhaid dehongli cyfeiriadau yn y Rheoliadau hyn (sut bynnag y'u mynegir) at anfon dogfennau at yr apelydd neu'r hawlydd, neu roi hysbysiad i'r apelydd neu'r hawlydd, fel pe baent yn gyfeiriadau at anfon dogfennau at y cynrychiolydd neu roi hysbysiad i'r cynrychiolydd.

Apêl neu hawliad a wneir y tu allan i'r amser

16.—(1) Caiff y Llywydd ystyried—

- (a) unrhyw apêl sydd y tu allan i'r amser os yw'r Llywydd o'r farn, o dan holl amgylchiadau'r achos, y byddai'n deg a chyfiawn gwneud hynny;
- (b) unrhyw apêl sydd y tu allan i'r amser o dan baragraff 4(3) o Atodlen 17 i Ddeddf Cydraddoldeb 2010.

(2) Caiff y Llywydd geisio gwybodaeth bellach gan y person sy'n gwneud yr apêl neu'r hawliad cyn gwneud penderfyniad o dan baragraff (1).

Digonolrwydd y rhesymau

17.—(1) Os nad yw'r cais apêl neu'r cais hawlio yn cynnwys datganiad o'r rhesymau dros wneud yr apêl neu'r hawliad, neu os na chyflwynir ef ynghyd â datganiad o'r fath, gan gynnwys, mewn perthynas â hawliad, yr wybodaeth a bennir yn rheoliad 14(1)(ff), (g) a (2), ac sy'n ddigonol ym marn y Llywydd i alluogi'r awdurdod lleol neu'r corff cyfrifol i ymateb i'r apêl neu'r hawliad, rhaid i'r Llywydd gyfarwyddo'r apelydd neu'r hawlydd i anfon manylion o'r rhesymau at Ysgrifennydd y Tribiwnlys o fewn 10 niwrnod gwaith ar ôl rhoi'r cyfarwyddyd.

(2) Mae rheoliad 36 yn gymwys i gyfarwyddyd o dan baragraff (1).

(3) Mae'r rhesymau a anfonir wrth ymateb i gyfarwyddyd a roddir o dan baragraff (1) i'w trin fel pe baent yn rhan o'r cais apêl neu'r cais hawlio.

Cynrychiolwyr yr apelydd neu'r hawlydd

18.—(1) Caiff yr apelydd neu'r hawlydd, yn y cais apêl neu'r cais hawlio neu drwy roi hysbysiad ysgrifenedig i Ysgrifennydd y Tribiwnlys ar unrhyw adeg yn ddiweddarach—

- (a) penodi cynrychiolydd;
- (b) penodi cynrychiolydd arall i gymryd lle'r cynrychiolydd a benodwyd yn flaenorol ac y diddymir ei benodiad gan y penodiad diweddarach;
- (c) datgan nad oes unrhyw berson yn gweithredu fel cynrychiolydd yr apelydd neu'r hawlydd, sy'n diddymu unrhyw benodiad blaenorol.

Statws *This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.*

---

(2) Pan wneir penodiad o dan baragraff (1), rhaid i'r apelydd neu'r hawlydd roi enw, cyfeiriad, a manylion cyswllt y cynrychiolydd.